

EXPOZIȚIA TÂRG A INDUSTRIEI ROMÂNEȘTI 1934

PRIVIRE ARHITECTURALĂ

de Arh. Prof. IOAN D. TRAJANESCU

Comitetul de organizare al acestei expoziții — exponent al Uniunii Generale a Industriei Românești — UGIR — a reușit să strângă laolaltă mostre de produse industriale din tot cuprinsul României întregite, adăpostindu-le în diverse Pavilioane, cari au fost astfel alcatuite, în cât să corespunda cât mai bine, scopului utilitar, de a cuprinde spații cât mai mari, bine luminate și aerisite, asigurând o comodă circulație a publicului prin fața standurilor cu produsele expuse.

Dat fiind varietatea produselor, s'a dat fiecarui Pavilion, anumite destinațiuni, pe categorii de produse:

Industria metalurgică, Pielărie, Mobile, Textilă, Chimică, Materiale de construcții, Petrol, Economică, Aeronautică, Alimentară, Lemnul, Hârtia, Artele grafice, Mica industrie, Casnică, Invenții, Sticla, Locomotive și vagoane, Caroserii, Clopote, etc.

În afară de Pavilioanele existente din timpul expoziției jubiliare din 1906, și cele din expoziția industrială din 1921, reparate, adăogite și ame-

najate, s'a clădit din nou un mare Pavilion special de 3000 mp.; iar diferite Instituții industriale și-au făcut Pavilioane proprii, așezate prin Parc, în ordinea categoriilor respective. Astfel Pavilionul Cimentului (Arh. Bolomey), Petroșani (Arh. Miclescu), Sticlei (Arh. Melun); cum și diferite mici grupări de materiale expuse liber, în grupări demonstrative: Terasitul, Bohn din Jimbolia, Simileasca-Buzau, Muschong-Lugoj, etc.

În cadrul acestei expoziții s'a înglobat și muzeele existente în Parc: Muzeul industrial al școalei Politehnice, instalat în Pavilionul cel mare din dreapta (1906) consolidat și caruia i s'a adăugat un Portic de lemn la intrare în stil țărănesc.

Muzeul agricol și silvic din Pavilionul regal (1906); Muzeul vânătoresc în Pavilionul de lângă cel regal; Muzeul Electro-technic Ing. Leonida în Pavilionul de lângă cel Politehnic (1921) cum și Muzeul Militar din Palatul Artelor (1906) care închide perspectiva esplanadei centrale a Parcului.

* * *

Arhitectura adoptată în genere nouilor Pavilioane, este cea modernă, potrivită mai ales, cu caracterul industrial al Expoziției.

Totuși, dat fiind caracterul exclusiv național al produselor expuse, s'a căutat, ca în limitele posibilului, să se nuanțeze ușor, cu linii și forme românești, unele Pavilioane mai mici, în cari s'au expus obiecte casnice, țesături, etc.

Chiar Pavilionul cel mare lucrat din beton armat, a primit în decorarea fațadelor motive naționale constituind un corectiv necesar rigidității monotone a betonului armat.

Interiorul acestui Pavilion, dă o impunătoare impresie perspectivă, prin succesiunea stâlpilor și grinzilor de beton armat, cari susțin o ușoară boltă de 11 m. deschidere, pe o lungime de 170 m., având la chee o grosime de 4 cm., iar la reazime 6 cm.

Antreprizei Moccia și colaboratorului ei d-l Ing. Gane, îi revine meritul executării acestui Pavilion.

* * *

O pronunțată notă de modernism oferă decorarea exterioară și interioară a Parcului, datorită „grupului artistic“ (Arh. Doicescu, Sculptor Mac Constantinescu, Pictori Maxy, și Marg. Sterian, St. Soare). Adaptând arhitectura decorativă a recentelor expoziții din Occident.

Prin compoziția de ansamblu a acestor fotive s'a isbutit a se pune în evidență impresionanta perspectivă a esplanadei centrale, sprijinită la extremități pe piațeta de la intrare, cu poarta și pilonii înconjurători, și pe Muzeul Militar; iar pe laturi, cu o serie de piloni și 4 arcuri la capete, ocupând aleele laterale esplanadei centrale.

De sus de pe treptele Muzeului Militar se poate cuprinde în întregime minunata priveliște a aleei centrale complectată cu decorul natural al copacilor, al peluzelor de iarbă și flori, și înviorată de pitorescul reflex în oglinda lacului, din fața grotei, strejuită ca în povești de giganții, ciopliți în stâncă de dalta măiastră a lui Paciurea, de peste un sfert de veac, pe timpul expoziției din 1906.

Privite de aproape aceste decoruri moderniste, s'ar părea că sufăr de unele neajunsuri de studiu

al proporțiilor, siluetându-se masive, greoaie, gigantice chiar, față de mediul înconjurător: desigur, graba executării lor până în ajunul deschiderii expoziției, lucrându-se ziua și noaptea.

Totuși, figurile reprezentative ale muncii românești, tăiate în siluete de mari proporții, datorite sculptorului artei, Mac Constantinescu, răușesc în bună parte a îndulci rigiditatea ansamblului paralelipedic, dimpreună cu emblemele industriei românești (ETIR) presărate pe suprafețe mari de pânză, cum și panourile decorative simetrice intrării în interior, caracterizând aspectul uzinelor și schelelor de petrol, datorite aceluiaș dibaciu artist.

* * *

Dacă aceste desenuri de ansamblu, cum și panourile de la intrările în Pavilioane, au răușit să dea expoziției o vie impresie de noutate și exotism artistic, apoi, ele constituie un contrast isbitor cu arhitectura românească, împământenită în Parc din timpul expoziției jubiliare din 1906, și păstrate cu demnitate și distincțiune de marile Pavilioane rămase în ființă până azi.

Gândul românesc al creatorului acestui Parc — Dr. Istrati, imortalizat prin bronzul din fața Pavilionului regal — se pare că dăinuiește încă, bravând tendința postbelică, de a se inunda Parcul cu producțiuni de artă, streine de arta strămoșească.

Rămași credincioși ai acestui gând ne întrebăm dacă organele oficiale de estetică a Capitalei, nu ar găsi mijlocul ca cel puțin în acest Parc, să se adopte numai arhitectură pământeană, ca streinii care ne vizitează, sau tineretul studios, sau chiar marele public, să găsească aci, în Parcul Carol, un colț românesc, de recreație și înălțare sufletească.

Mai ales că sus, pe terasa Muzeului Militar, arde nestinsă flacăra la capul ostașului necunoscut, pe oasele căruia se reazimă România întregită.

* * *

În numărul precedent al revistei „Arhitectura“ încheiam articolul meu cu dorința de a se înființa cenaclul „Amicii stilului românesc“ cu sediul firesc la Societatea Arhitecților Români, care să fie un

loc de îndrumare pentru purtatul mai departe a făcliei, aprinsă cu atâta convingere și credință de nepieritorul Arhitect Ion Mincu.

Un bun început se făcuse prin „Cercul Ioan Mincu“ având ca tribună revista „Artele frumoase“, acest frumos gând ar trebui să se înfăptuiască mai departe, fie prin paginile „Arhitecturii“, fie prin articole ocazionale prin presă, fie printr'un ciclu de conferințe publice, stabilit printr'un program amănunțit, cari apoi să se răspândească prin broșuri în mäsă publicului românesc.

Cei din vechea gardă a marelui învățător al Arhitecturii pământene, vom sta cu drag alături de noua generație de arhitecți, care ar purta făclia mai departe, spre cinstea neamului.

În monumentalele lucrări documentare ale lui Gh. Balș și d. Ghica-Budești, se desfășoară grandioasa epopee a arhitecturii naționale din Moldova și Muntenia, cu vecinătățile lor, din cele mai îndepărtate vremuri, până la întemeierea statului român modern, dintre veacurile 12—18, din cari, noi cei de azi, suntem datori să scoatem isvoare noi în creațiunile noastre artistice.

Cine știe?... Poate vom isbuti ca paralel cu curentele eterogene în artă, ce ne inundă din afară să opunem curentul sănătos al unei arte naționale, care să dăinuiască deapururi, ca o afirmare a geniului nostru național față de curentele cosmopolite, moderniste, cubiste, etc., a căror viață efemeră, este ca aceea a tuturor modelor trecătoare.

L'EXPOSITION FOIRE DE L'INDUSTRIE ROUMAINE

BUCAREST PARC CAROL 1934

POINT DE VUE ARCHITECTURAL

Cet automne, l'Union Générale des Industriels Roumains (U. G. I. R.) a ouvert dans le Parc Carol, une exposition générale de l'Industrie Roumaine, dans laquelle on a groupé par catégories des échantillons des produits industriels nationaux. Ainsi dans un grand pavillon officiel de 3000 m. c. était groupée la grande industrie: Metallurgie, Peausserie, Mobilier, Textiles, tandis que dans les autres 24 pavillons du Parc étaient groupés par catégories: l'Industrie chi-

mique, Les matériaux de construction, le Pétrole, l'Aéronautique, les Usines métallurgiques Reșița, l'Alimentation, la petite Industrie, les Artsménagers, Charbonnages, Ciment, Verrerie, Locomotives et wagons, céramiques, etc. De la sorte les six cent mille visiteurs de l'intérieur du pays et de l'étranger ont pu avoir une vue d'ensemble de l'effort roumain de ces dernières années.

L'architecture moderne a été généralement adoptée tant pour les pavillons que pour les stands, caractérisée particulièrement dans la décoration du Parc et des portes d'entrée par une série de pylônes rectangulaires de proportions monumentales.

Il serait désirable que ces expositions présentant la production roumaine aient lieu dans des pavillons du style national, pour que se manifestent en même temps les aptitudes de nos artistes architectes et décorateurs, tel que l'on fit à l'occasion de l'exposition de 1906.

Pour cela la Société des Architectes Roumains devrait prendre l'initiative de guider le public et les autorités vers le développement de l'art national par la création d'un groupe artistique, qui pourrait se nommer: „Les amis du style Roumain“ succédant au „Cercle Ioan Mincou“.

ION TRAJANESCO

Professeur à l'Académie d'Architecture
de Bucarest

DIE MUSTER-MESSE DER RUMÄNISCHEN INDUSTRIE

BUKAREST, PARCUL CAROL 1934

BAULICHER UEBERBLICK

Im Herbst dieses Jahres hat die Allgemeine Vereinigung der Rumänischen Industriellen (U. G. I. R.) im Parc Carol eine allgemeine Ausstellung der Rumänischen Industrie veranstaltet, in welcher sie Muster von Industrie-Erzeugnissen aus dem ganzen Lande nach Kategorien gruppiert hat.

So wurde in einem grossen 3000 Quadratmeter grossen offiziellen Pavillon die Schwerindustrie, sowie die Leder-, Möbel- und Textil-Industrien gruppiert, in den übrigen 24 Pavillons des Parkes, nach Kategorien geordnet, die Chemische Industrie, die Baumaterialien-, Petroleum-, Flugzeug-, Nahrungsmittel-Industrien, die Reschitza-Werke, die Klein-Industrie, die Haus-Industrie, Erfindungen, Kohle, Zement, Glas, Lokomotiven und Waggonen, die Keramische Industrie usw. So wurde den 600.000 inländischen und ausländischen Besuchern die rumänische Arbeit der letzten Jahre synthetisch gezeigt.

In Anwendung gebracht wurde im allgemeinen sowohl für die Pavillons als auch für die Stände, der moderne Baustil, welcher besonders durch die Dekoration des Parkes und der Tore gekennzeichnet war durch eine Reihe von rechtwinkligen Säulen von monumentalen Ausmassen- und der rumänische Baustil für die alten Pavillons, welche für diese Mustermesse hergerichtet worden waren.

Wünschenswert wäre es, dass solche Ausstellungen mit National-Charakter auch im nationalen Stil ausgestattet werden, damit die fremden Besucher sich nicht nur über die rumänische Arbeit, sondern auch

über die rumänische Eigenart Rechenschaft geben können.

Zu diesem Zwecke müsste der Verein Rumänischer Architekten die Initiative ergreifen um den Geist der Oeffentlichkeit und der Behörden zu lenken, durch Gründung eines künstlerischen Ausschusses, unter der Bezeichnung „Freunde des Rumänischen Stils“ als Fortsetzung der Gruppe „Cercul Ioan Mincu“ mit der Aufgabe die nationale Architektur zu pflegen und weiterzuentwickeln.

Architect
ION TRAJANESCU
Prof. der Bauakademie Bukarest

CONAC-CULA

ARGES